

מכון מניטו

כי יציין - פרשת תרומה

דבר תורה לפרשת שבוע שכתב הרב יהודא לאון אשכנזי (מניטו)

תרגום ועריכה מצרפתית: אליעזר שרקי

צוות עריכה לשונית והגהה לפרשות: אלישבע שרקי, שדמה קדר, בלה בל אנג', בת שבע גז' ואיתי קולין

* ה"ע - הערת העורכים

מורשה היא מה שמורשים לאדם, רכוש שמקורו מבחוך ועובר אליו. הירושה היא אותו רכוש שהפך להיות קניינו שלו.

עכשיו אנו מבינים את המשמעות העמוקה של הביטוי "תורת משה". משה הוא "המתווך" המסוגל להפוך את התורה מאמנה המגדירה את זהותו של ישראל, לזהות הפנימית של ישראל. על כן: **ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם**. "בתוכם" ולא "בתוכו". ה' שוכן "בתוכם", בתוך ישראל, ולא רק "בתוכו", במשכן.

את אותו הניסוח ("דבר אל בני ישראל ו...") ראינו בהקשר אחר, בקריעת ים סוף: **"וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה מֶה תַּעֲצֶק אֵלַי דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּסְעוּ** (שם, יד, טו).

על משה כמנהיג למצוא את תכסיסי ההנהגה שיביאו את העם לבצע **מעצמו** את הצעדים המתחייבים מתוקף ייעודו ההיסטורי.

לעתים, נזדמן לי להסביר את הפסוקים האלה בפני קהל של שליחים מהסוכנות היהודית שהיו בדרכם לקהילות בחו"ל בענייני עלייה או התרמה. נראה ששתי המשימות האלה שהופקדו בידי משה, העלייה לארץ ישראל והתרומות למשכן, מתקיימות בדורנו בדרכים בלתי צפויות. הרבה יהודים הם "בדרך" לעלות לישראל "מארבע כנפות הארץ", וגם הרבה שולחים את תרומתם "מכל קצוות תבל".

ועדיין נשאלת השאלה: למה היהודים עושים את המוטל עליהם רק כשהזמן דוחק?

[*] למאמרים נוספים והקלטות של מניטו בעברית - חפשו 'מכון מניטו' בגוגל וביוטיוב

וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּקְחוּ לִי תְרוּמָה מֵאֵת כָּל אִישׁ אֲשֶׁר יִדְבְּנוּ לָבוֹ תִקְחוּ אֶת תְּרוּמָתוֹ. וְזֹאת הַתְּרוּמָה אֲשֶׁר תִּקְחוּ ... (שמות כה, א-ג)

וַעֲשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ וְשִׁכְנָתִי בְּתוֹכָם (שם, ח)

הניסוח הזה "דבר אל בני ישראל ו(יקחו לי...)" איננו רגיל. בדרך כלל התורה מפרטת מה משה צריך לומר לבני ישראל: "דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם...". אלא שעניין הבאת התרומה הוא מיוחד. התרומה צריכה לבוא "מאת כל איש אשר ידבנו לבו". התרומה היא נדבה הבאה מתוך הלב, מתוך רצון חופשי ועצמאי. לכן אי אפשר לצוות עליה בצו מפורש, חיצוני לאדם. זו תהיה משימתו של משה, בתפקיד ה"מחנך", למצוא לבד את המילים הנאותות שיביאו את העם לתרום מעצמו את התרומה: "דבר אל בני ישראל ו(כתוצאה מהדיבור שלך) יקחו לי תרומה".

עניין התרומה מגלה לנו מהי המעלה הייחודית של משה במסירת התורה. התורה היא חוק אלוהי חיצוני לאדם. ומכאן האתגר: באיזו דרך למסור תוכנית אלוהית, מערכת ערכים נבדלת, בלתי תלויה ברצון האנושי, כך שבסופו של דבר קיומה יצמח מ"נדבת הלב". איך להביא את האדם "לעשות את רצון ה' רצונו". דבר זה הוא תנאי הכרחי לקיום אמיתי של מצוות התורה, ועל כך בדיוק מדבר המדרש רבא:

ויקחו לי תרומה הדא הוא דכתיב (זה מה שכתוב) **תורה ציוה לנו משה מורשה קהילת יעקב** (דברים לג, ד) דרש רבי שמלאי: אל תקרי **מורשה** אלא **ירושה** (שמות רבה, לג, ח).